

Kuran'daki türkçe ve zırva tevil götürmez

Category: Edebi makalalar, Kitapcy, Sözler

написано kitapcy | 23 января, 2025

Kuran'daki türkçe ve zırva tevil götürmez KUR'AN'DAKİ TÜRKÇE ve ZIRVA TEVİL GÖTÜRMEZ

İlahiyatçı bir akademisyen, birkaç gün önce yapmış olduğu bir konuşmada; "Arapçayı, rakamlara göre 422 milyondan fazla insan bizzat günlük hayatlarında konuşmaktalar. Tabii bir kısmı Arap ülkeleri bir kısmı da Arap olmayan ülkeler tarafından Arapça konuşuluyor. 'Biz o Kur'an'ı Arapça indirdik' buyuruyor. Bu yönüyle Arapça kutsal bir dildir. Diğer yönüyle Allah Resulü bu dili konuşmuş, bu dille tebliğini yapmıştır. Aynı zamanda Arapça olmadan da ibadetinizi yapamazsınız. Bunun yanı sıra İslami kaynaklarınız hadis, tefsir, fıkıh, akait olmak üzere birçok eserimiz, temel kaynaklarımız Arapça olarak yazılmıştır." demiş.[1]

Bir başka akademisyen ise geçenlerde sosyal medya hesabında; "Kur'an'ın dili Rab'ça'dır. Öyle olduğu için de ciltlerce Arapça tefsir yazılmıştır" diyordu.

■ Kur'an'ın Dili "Rab'ça" İmiş!

Yani birincisi Arapça için direk "Kutsal dil" derken, ikincisi aynı şeyi dolaylı yoldan söylemiş oluyor. Gerçi Kur'an dili için "Rab'ça" veya "Allahça" diyen ilk kişi değil sevgili akademisyenimiz. Bu tabiri öteden beri kullananlar vardır bu ülkede.

Oysa saçma bir düşüncedir bu. Böyle bir tabir, "Kur'an'ın lafzı da İlahidir" demek anlamına gelmektedir. Gerçi Diyanet de aynı şekilde açıklama yaptı geçenlerde. "Kur'an-ı Kerim, hem lafzı hem manası ile Kur'an'dır. İndirildiği lafızların dışında, Arapça bile olsa, başka sözlerle ifade edilen mana Cenab-ı Hakk'ın kelâmı değil, mütercimmin ondan anladığı

manadır.” şeklindeki ifadeler, Diyanet’in resmi basın açıklamasında yer almaktadır.[2]

Oysa biz biliyoruz ki; Kur’an-ı Kerim, Mekke’deki müşriklerin, mesela Ebu Cehil’in, Ebu Leheb’in, Ebu Süfyan’ın, Utbe b. Rabia’nın konuştukları dil ile gelmiş, onların yazışmalarında kullandıkları yazı ile yazıya geçirilmiştir. Üstelik Diyanet’e göre, vahyi yazıya geçirenlerden birisi de Müşriklerin lideri Ebu Süfyan’ın oğlu Muaviye’dir![3] Ebu Süfyan’ın (Ebu Süfyan b. Harb) bizzat kendisinin ve diğer oğlu Yezit b. Ebu Süfyan’ın da vahiy kâtiplerinden olduğunu söyleyen kaynaklar vardır.[4]

Şimdi denilecektir ki; Ebu Süfyan ve oğulları, Müslüman olduktan sonra Vahiy Kâtibi olmuşlardır. İyi de adamlar 630 yılında Mekke’nin fethinden sonra belki de kerhen Müslüman oldular, ne zaman vahiy kâtipliğine kadar yükseldiler? Onlara varıncaya kadar vahiy kâtipliği yapacak adam mı yoktu ortalıkta ki; vahiy kâtiplerinin sayısını 40’a kadar vardırırlar vardır.

“Kur’an’ın lafzı da İlahidir” dersiniz, o zaman Kur’an’da ismi geçen tek müşrik olan Ebu Leheb’e, Kâbe’yi yıkmaya gelen “Fil Ashabı”na da kutsiyet atfetmiş olursunuz.

Ancak kabul edilmelidir ki; Kur’an, bedevilerin, yani bâdiyede (çölde) yaşayan Arapların kullandığı Arapça ile değil, sadece “Arab-ı Müsta’rebe”nin, yani aslen Arap olmamakla birlikte sonradan Araplaşan Mezopotamyalıların kullandığı Arapça ile tebliğ edilmiş ve yazıya geçirilmiştir. Diğer bir tabirle, medenilerin, yani şehirlilerin kullandığı, yazıya, edebiyata, şiire, hitabete, resmi yazışmalara yeterli seviyeye ulaşmış fasih Arapça ile tebliğ edilmiş ve o fasih Arapça ile yazıya geçirilmiştir. Kırsalda yaşayan ve Bedevi denilen insanlara anlatabilmek için de hadisler ve bahsedilen cilt cilt Arapça tefsirler devreye girmiştir.

Özetle; Kur’an diline Rab’ca demek, Arapçaya kutsiyet atfetme gayretlerinin bir başka versiyonudur sadece. Kur’an’a “RAB’ÇA” veya “ALLAHÇA” diyen ya da “Arapça kutsal dildir” diyen zevata biz değil, bizzat o kitabın sahibi olan Allah diyor ki: “İstisnasız her peygamberi kendi kavminin diliyle gönderdik ki

onlara açık açık anlatsın; bundan sonra Allah dilediğini sapkınlık içerisinde bırakır, dilediğini de doğru yola iletir. O, güçlüdür, hikmet sahibidir.”[5]

Hatta önceki yazılarımızda da aktardığımız üzere; Allah, Kur’an’ı Arapça olarak göndermesinin sebebini şöyle açıklamıştır kitabında: “Şayet biz onu yabancı dilde okunan bir kitap olarak indirseydik (o zaman da) ‘Âyetlerinin açık seçik anlaşılır olması gerekmez miydi? Bir Arap’a yabancı dilden bir kitap olur mu” diyeceklerdi”[6]

■ Zırva Tevil Götürmez

Denilmelidir ki; sevgili ilahiyatçımızın dediği gibi, ne Arapçanın 422 milyon insanın kullanması onu kutsal bir dil yapar, ne Kutsal kitabın dilinin Arapça olması ve ne de İslam Peygamberi tarafından konuşulması onu kutsal bir dil yapar. “Arapça olmadan ibadetinizi yapamazsınız.” sözü ise sadece söyleyenleri bağlar. Hele hele, peygamberden asırlarca sonra yazılan hadis, tefsir, fıkıh, akait gibi temel İslami kaynakların Arapça yazılmış olmasının Arapçaya kutsal dil nitelendirmesinde bulunulması ise tamamen temelsiz bir gerekçedir. O eserlerin Arapça yazılması, Arapçanın kutsal olmasından dolayı değil, yazarların Arap olmasından ya da yazarlarının yaşadığı dönemde Arapçanın yazı dili olarak benimsenmesinden dolayıdır.

Bu sebeple, hiç kimse kendisini Allah’ın yerine koyarak ve O’na söylemediği şeyleri söyleterek zırvalamamalıdır. Haşa Allah’a bir dil izafe ederek O’nu insan gibi düşünmek, putperestliğe bile götürür insanı. Eğer Kur’an’ın Arapça inzal olmasından dolayı Arapçaya “Kutsal Dil” derseniz, Kur’an’dan önce başka başka lisanlarda inen kutsal kitaplardan dolayı da o dillere kutsal demeniz gerekirdi. Kur’an’ın lafzının da ilahi olması için, Cebrail tarafından yazılı şekilde getirilmesi gerekirdi. Oysa biz biliyoruz ki; Peygamber ilahi vahyi aldıktan sonra onu kendi diliyle ya bizzat yazıya geçirdi ya da aynı dili kullanarak “Vahiy Kâtibi” denilen sekreterlerine yazdırdı.

Öte yandan, bütün diğer diller gibi Arapça da, diğer dillerden şu ya da bu şekilde ve miktarda etkilenmiş ve başka dillerden aldığı kelimeleri kendi kurallarına uydurarak Arapçalaştırmıştır ki; yabancı dillerden önce Arapçaya, oradan da Kur'an'a geçen kelimelere "MUARREB KELİMELER/ARAPÇALAŞMIŞ KELİMELER" denir.[7]

Kur'an, işte vahyin geldiği sırada Mekke'deki Arapların konuşmalarında ve yazışmalarında kullandığı, içinde Habeşçe, Farsça, Grekçe ve hatta Türkçe kökenli kelimelerin de bulunduğu bu dil ile gelmiştir. Daha doğrusu bu dil ile yazıya geçirilmiştir. Bunda başka bir hikmet ve sebep aramaya gerek yoktur. Lütfen hiç kimse, Kur'an'a, "RAB'CA" veya "ALLAHCA" gibi yakıştırmalar yaparak zırvalamaya kalkışmasın. Eskiler "zırva tevil götürmez" derler malum. Hiç kimse de Arapçaya "Kutsal Dil" muamelesi çekerek Türkçeyi örselemeye çalışmasın. Çünkü Türkçe bizim ses bayrağımız ve varlık sebebimizdir.

■ Kur'an'ın Dili

İslam'ın geldiği tarihlerde Mekke, dönemin şartlarına göre oldukça gelişmiş bir şehirdi. Özellikle hitabet, şiir ve edebiyat sanatı bir hayli gelişmişti ki; her yıl hac mevsiminde şiir ve hitabet yarışmaları düzenlenir, kazanan eserler Kâbe'nin duvarına asılırdı. Hatta putları aynı zamanda birer heykel kabul edersek, heykeltıraşlık da oldukça gelişmişti diyebiliriz.

Hac, İslam'dan önce de icra edilen bir ibadetti ki; olay sadece bir takım dini ritüeller şeklinde cereyan etmiyor, tıpkı bugünkü gibi, ticari, kültürel ve turistik bir havada cereyan ediyordu. Mekke, hac mevsimleri gelince aynı zamanda bir panayır veya fuar kenti halini alıyor, sanat etkinlikleri icra ediliyordu. İşte bu etkinlikler kapsamında şairler, hatipler, edipler, falcılar ve sihirbazlar hünerlerini sergileme, sanatlarını icra etme imkanı buluyordu.

Kureyş Arapları, ticaretle uğraşan şehirli insanlardı; üstelik Kuzeydeki Mezopotamya bölgesinden gelerek Mekke'ye yerleşmişlerdi. Uzmanların dediğine göre; putperestlik bir

Mezopotamya dinidir ve Hz. Muhammed'in büyük dedesi kabul edilen İbrahim'in babası, Mezopotamyalı veya Harranlı bir Put ustası olan Azer veya Terahtır.[8]

Kur'an-ı Kerim ayetleri işte bu oldukça gelişmiş şehirli diliyle, yani Medeni Arapçanın şahikası olarak gelmiştir. Şehirli diliyle gelen vahiyleri Bedevilere anlatmak için ise hadisler ve sonraki asırlarda tefsirler devreye girmiştir. Hadise büyük ölçüde bundan ibarettir. Olayı çarpıtmaya, abuk subuk fikirlerle insanların beyinlerini bulamaç yapmaya gerek yoktur.

■ Kur'an'daki Türkçe

Kur'an'da, başka dillerden geçmiş bazı kelimelerin bulunduğuna ilişkin bilgiler var elimizde. Bunu normal karşılamak gerekir. Uzmanlar diyor ki bu konuda:

"Arapça'ya Farsça, Süryânîce, Grekçe, Türkçe, Kıptîce, Berberîce gibi dillerden çok sayıda kelime geçti... Özellikle de bunlardan Farsça ve Süryânîce daha tesirli olmuştur. Ancak Süryânîce'nin tesiri en çok Pehlevîce, Grekçe ve Latince'den aldığı kelimeleri Arapça'ya nakletmek şeklindedir; meselâ namus (Gr. nomos), kânun (Gr. kanon) gibi. Arapça'ya doğrudan doğruya Grekçe'den giren kelime sayısı çok azdır. Farsça asıllı dahîl kelimelerin en meşhuru Kur'an'da da yer alan firdevs (cennet) olup aslı Avesta dilinde (Eski Orta Farsça) 'etraflı duvarla çevrili arazi, özel bahçe' anlamına gelen pairi-daézadır; bu kelime paradeisos şeklinde Grekçe'ye de (Lat. paradisus) geçmiştir. Türkçe ile Arapça arasındaki münasebetin bu iki dilin tarihinde ayrı bir yeri ve önemi vardır. Zira Türkçe Arapçanın en çok alışverişte bulunduğu dillerden biridir. Türk-Arap münasebetleri Hz. Ömer'in halifeliğinin son yıllarında başlamış ve gittikçe artarak devam etmiştir." [9]

Görüldüğü gibi, aktardığımız bu kaynak, Arapçaya yabancı dillerden kelime geçtiğini söylüyor ama bu kelimelerin, Kur'an'ı Kerim'e geçtiğine dair herhangi bir bilgi vermemektedir bize. Sanki yabancı kelimelerin, Arapçaya İslam

sonrası dönemde girdiği gibi bir anlam çıkıyor ifadelerden. Ancak yukarıda da söylediğimiz gibi, Mekke, İslam'ın geldiği dönemde zaten dönemine göre oldukça gelişmiş bir ticaret kenti olduğu için bir çekim merkeziydi ve bu sebeple dilleri ve milliyetleri birbirinden farklı çok sayıda insan yaşıyordu Mekke'de. "SÜREYCİLER" gibi az da olsa Türkler de vardı. Süreycilerin, tıpkı Osmanlılar gibi Oğuzların Kayı boyuna mensup insanlar olarak, Ak Hunların (Eftalitler) yıkılmasında sonra 500'lü yıllarda göç yollarını izleyerek Mekke'ye gelip orada yerleştikleri ve kadim Türk sanatı olan demircilik yapmaya başladıklarını söyleyen kaynaklar var. Demircilik; kılıç, ok, yay, hançer ve zırh gibi dönemin savaş aletlerini de yapmayı gerektirir ki; bugün Topkapı Sarayı'nda bulunan ve 3. İslam Halifesi Hz. Osman'a ait olduğu söylenen kılıç üzerinde bulunan ve Oğuzların Kayı Boyu'na ait olduğu armaya benzer armanın. işte bu aile tarafından vurulduğu iddia edilmektedir.[10]

Vaktiyle Prof. Dr. Zekeriya Kitapçı'nın bir kitabında, Mekke'de Süreyciler adıyla bir Türk ailenin yaşadığını, Peygamberle de ilişkileri bulunan bu ailenin, demircilik ve müzisyenlik yaptığını okumuştum. Yine aynı yazara ait kitaplarda ilk Müslümanlardan olan Hz. Sümeyye'nin Türk olduğunu da öğrenmiştim. Ammar b. Yâsir'in annesi olan Sümeyye'den bahsediyoruz. Yani Mekke, bu yönüyle İslam'dan önce de kozmopolit bir kent özelliği taşıyordu.

Dolayısıyla, İslam'dan önce de yabancı dillerden Arapçaya geçmiş ve Arapçalaşmış (Muarreb) kelimelerin olması son derece normaldir. Esasen, Kureyş Kabilesi'nin kuzeyden; Mısır'ın kuzeyinden başlayıp, Filistin, Suriye, Güney Anadolu ve Irak üzerinden İran'ın Basra Körfezi kıyılarına kadar uzanan ve Mezopotamya'yı da içine alan Bereketli Hilal denilen coğrafyadan Mekke'ye geldiklerini ve Asyalı bir Kavim olan Sümerlilerin, Babillilerin ve hatta Hititlilerin dil ve kültür kalıntılarını da beraberlerinde Mekke'ye götürdüklerini düşünürsek, Arapçaya İslam'dan önce de Türkçe dahil birçok yabancı dilden kelimenin karışarak, Arapçalaştığı, oradan da Kur'an'a geçtiği kendiliğinden ortaya çıkar ki; Kur'an'da

bulunan “Ĝassak”, “Tennur” ve “Ekvab” kelimelerinin “Türkçe” kökenli Muarreb Kur’an kelimeleri olduğu ispatlanmıştır ki; Ĝassak: “Cehennem ehlinin vücudundan akan irin” demektir. Tennur: “Ocak, fırın, tandır” demektir. Ekvab: “Küpler, kadehler, sırçalar” demektir.[11] Ekvap kelimesinin tekili “Kevb” olup, “Kulpsuz ve emziksiz kadeh” anlamına gelmektedir.[12] Ayrıca, Kur’an’da bulunduğu ve Türkçe kökenli olduğu söylenen “Ĝıslîn/Gıslîn” kelimesi de “Yara yıkandığında akan kanlı irinli su” anlamına gelmektedir.[13]

Bu Türkçe kelimeler, İslam’dan önce Mekke’ye yerleşen Türkler vasıtasıyla Arapçaya geçebildikleri gibi Asyalı bir kavim olan Sümerler vasıtasıyla önce Mezopotamya’ya, oradan da Süryanice, Aramice veya İbranice konuşan İbrahim ve kabilesi kanalıyla ya da Kureyşlilerce Mekke’ye getirilerek, orada güneyden gelen Arap kabilelerinin dili olan Arapçaya geçmiş olabilir.

Hz. İbrahim’in ve Kureyş Kabilesi’nin anavatanları olan Bereketli Hilal ve Yukarı Mezopotamya sınırları içinde kalan Hakkari’nin Gevaruk yaylasında, M.Ö. 10 binlere tarihlenen Türk Tamgalarına (damga), yani Türk Runik yazılarını keşfeden bilim adamlarımız vardır. Hatta biraz daha kuzeyde kalan Van ve çevresinde M.Ö. 13 binlere tarihlenen Türk izleri keşfedilmiştir.[14]

Bu da gösteriyor ki; Türkler ve Türkçe, İslam’dan en az 10-13 bin yıl önce Bereketli Hilal ve yakın çevresinde kendisini göstermiş, Türkler ve Türkçe, aynı bölgedeki diğer dilleri ve kültürleri bir şekilde etkilemiştir.

Kaynaklarından aktardığımız üzere; Arapçaya ve Arapça kanalıyla Kur’an’a, başka dillerden, mesela Habeşçe’den, Grekçe’den, İbranice’den, Farsça’dan, Süryanice’den ve Türkçeden bazı kelimeler geçmiştir. Ancak bu kelimelerin yabancı kökenli olmaları, Kur’an’ın Arapça olma özelliğini ortadan kaldırmaz. Zira söz konusu kelimeler, Vahiy gelmeden çok önce Arapçaya girmiş ve Arapçalaşmışlardır.

Ömer SAĞLAM.

■ Dipnotlar:

[1]

<https://www.sozcu.com.tr/2019/gundem/ilahiyat-fakultesi-dekani-arapca-kutsal-bir-dildir-5524057/>

[2]

<https://www.diyamet.gov.tr/tr-TR/Kurumsal/Detay/30074/diyamet-isleri-baskanligindan-turkce-ibadet-ve-ezanla-ilgili-aciklama>

[3] Osman Keskioglu, Kur'ân-ı Kerîm Bilgileri, TDV. Yayınları, Ankara, 1989, s, 74.

[4] Selami Münir Yurdatap, Hz. Muhammed'in Mektupları, Elips Kitap, Ankara, 2006, s,9-10

[5] Kur'an-ı Kerim, İbrahim, 14/4.

[6] Kur'an-ı Kerim, Fussilet, 41/44

[7] Ayrıntılı bilgi için bkz.

<https://islamansiklopedisi.org.tr/tarib>

[8] Arapçanın ve Kureyş Kabilesi'nin kökeni ile Hz. İbrahim hk. Bkz. İsmail Râci El-Faruki-Lamia El Faruki tarafından hazırlanan "İslam Kültür Atlası" isimli kitaba bakılabilir. Bkz., 3. Baskı, İnkılap Yayını, İst. 1999, s, 21 ve devamı.

[9] <https://islamansiklopedisi.org.tr/dahil>

[10]

https://www.turktarihim.com/S%C3%BCreyciler_HzOsman%C4%B1n_K%C4%B1l%C4%B1c%C4%B1.html &

<https://www.turktoyu.com/hz-osman-in-kilicindeki-kayi-damgasi-ve-sureyciler>

[11]

<https://app.trdizin.gov.tr/publication/paper/detail/TWpBeU5EWXhNUT09>

[12]

[https://turuz.com/storage/Dictionary/2011/0457-Hasirizade_Elif_Efendi_Ve_En-Nurul-Furkan_Isimli_Quran_Sozlugu_\(Elif_Ve_Ba_Bablari\)_\(Abdullah_Gurcan\)_\(Sakarya-2008\).pdf](https://turuz.com/storage/Dictionary/2011/0457-Hasirizade_Elif_Efendi_Ve_En-Nurul-Furkan_Isimli_Quran_Sozlugu_(Elif_Ve_Ba_Bablari)_(Abdullah_Gurcan)_(Sakarya-2008).pdf)

[13] <https://osmanlica.ihya.org/gislin-nedir-ne-demek.html>

[14] <https://www.kenanyelken.com/kaya-resimleri-anadolu> Edebi makalalar